

zřejmě přemrštěnosti ceny dlužno přihlížeti ke všem »majetkovým prospěchům«, jichž pachatel vedle ceny požadoval, sobě neb jinému dal poskytnouti neb slíbiti, dovoditi, že o přemrštěnosti požadované ceny lze mluvit jen tam, kde bylo docíleno přemrštěného zisku. Citovaný zákon obsahuje pouze předpisy týkající se řízení před soudy lichevními a je také § 18 zákona tohoto předpisem povahy ryze procesuální, stanově zásady, jak má soud při řešení otázky zřejmě přemrštěnosti požadované ceny procesuálně postupovati. Pro obor práva hmotného jsou směrodatnými jediné předpisy zákona ze dne 17. října 1919, čís. 568 sb. z. a n. o trestání válečné lichvy. § 7 tohoto zákona podávající výměr přímého předražování, jest na stanovisku, že pod cenou rozuměti dlužno nejen úplatu v hotových penězích, nýbrž i v jiných předmětech majetkových. Je proto jen samozřejmým důsledkem tohoto stanoviska, když v § 18 zákona o lichevních soudech ukládá se soudu, by posuzuje otázky zřejmě přemrštěnosti, přihlížel též ke všem majetkovým prospěchům, jež pachatel vedle ceny požadoval, sobě neb jinému dal poskytnouti neb slíbiti. Tím se jen zvlášť připomíná, že pro zjištění výše požadované ceny není směrodatnou toliko výše ceny v penězích, nýbrž že k této přičítati dlužno též cenu, v jiné formě poskytnutou, by se takto vyšetřila přesně celková výše ceny, pachatelem za předmět potřeby požadované. Je-li však dle toho, co řečeno, pro přičítání přečinu dle § 7 zákona o lichvě rozhodnou jen zřejmá přemrštěnost požadované ceny, není z pohrůžky tohoto ustanovení vyloučen ani případ, když pachatel prodá zboží dále bez jakéhokoliv zisku, ba pod nákupní cenou, tedy se ztrátou, přece však za takovou cenu, která se i v této výši jeví býti zřejmě přemrštěnou.

Čís. 399.

Zločinu přijímání darů ve věcech úředních (§ 104 tr. zák.) může se dopustiti též úředník, jenž nerozhoduje sice bezprostředně o veřejných záležitostech, nýbrž pouze rozhodnutí věcně připravuje nebo při něm spolupůsobí. Po stránce subjektivní stačí vědomí úředníka, že mu súčasněná strana poskytuje nebo slibuje výhodu, by úřad svůj správně nebo rychleji vykonával.

(Rozh. ze dne 19. března 1921, Kr I 700/20.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací zavrhl po ústním líčení zmateční stížnost obžalovaného do rozsudku krajského soudu v Českých Budějovicích ze dne 23. června 1920, jímž byl stěžovatel uznán vinným zločinem přijetí darů ve věcech úředních dle § 104 tr. zák.

D ů v o d y:

Zmateční stížnost, uplatňující zmatečnost dle čís. 9 a) § 281 tr. ř., není odůvodněna. Stížnost správně uvádí, že pojem úředníka ve smyslu § 104 tr. z. je mnohem užší, než dle § 68 tr. zák., poukazujíc k tomu, že zákon podřizuje onomu ustanovení jen úředníky, činné způsobem, v šu tomto blíže naznačeným, a nikoliv však úředníky jiné činnosti. Neprávem však tvrdí, že by obžalovaný nebyl úředníkem, činným ve smyslu § 104

tr. zák., v tomto případě zejména při rozhodování veřejných záležitostí, jak uznal nalézací soud. Dle zjištění rozsudku byl obžalovaný jako tajemník okresní politické správy v T. referentem v záležitostech sprostředování služby vojenské a domobranecké a jako takový zaváděl o každé žádosti za sprostění obvyklé šetření četnictvem, sám však nikdy nerozhodoval samostatně, nýbrž předkládal žádost, jím připravenou, okresnímu hejtmanovi neb jeho zástupci, kteří ji zkoumali a když ji shledali správnou, předkládali ji vyšším úřadům k rozhodnutí. Tento zjištěný skutkový děj opodstatňuje úplně zákonný znak »rozhodování veřejných záležitostí«. Zákon nevyžaduje nikterak, by úředník musil přímo sám rozhodovati o veřejné záležitosti. Tím, že v § 104 tr. zák. jest před slovy »rozhodování o veřejných záležitostech« použito předložky »při«, dává se na jevo, že zločinu přijímání darů ve věcech úředních může se dopustiti nejen úředník, který o veřejných záležitostech bezprostředně rozhoduje, nýbrž také ten, který rozhodnutí věcně připravuje, neb při něm spolupůsobí, byť i jen vyšetřováním a připravováním podkladů, potřebných k takovému rozhodnutí. Podstatnou známkou jest vždy, by tu byla účast při vyřizování nebo výkonu dotyčného vyřízení. Netřeba dalšího rozboru, že zahájením a provedením šetření, jež obžalovaný předsevzal jako zřízený k tomu orgán okresní politické správy o žádostech za sprostění od vojenské služby, měl účast při zjednávání oněch podkladů, které byly nutnými pro rozhodnutí o těchto žádostech. Na toto spolupůsobení náleží pohlížeti jako na spolupůsobení při rozhodování samém. Že pak sprostování od služby vojenské a domobranecké dotýká se záležitostí veřejných, dolíčil nalézací soud a neběře to stížnost ani v odpor. Dlužno také nesporně všechny záležitosti, vztahující se na zákonné splnění branné povinnosti, považovati za veřejné. Přijal-li tudíž obžalovaný z důvodu své úřední činnosti a se zřetelem na ni od žadatelů za sprostění od vojenské služby dary, a přijal-li zejména, jak zjištěno, od Jana K. 200 K se slovy: »že všecko zařídí«, dal si za úřední úkon, ku kterému byl dle svého úřadu povinen, dříve než k němu přikročil, poskytnouti výhodu, a splnil tím vše, co se v objektivním ohledu předpokládá ke skutkové povaze zločinu dle § 104 tr. zák. Že by pachatel musil se přímo vzpečovatí, úřední povinnost konati, leda za peníze, nevyžaduje se dle zákona. Skutková povaha dle první věty § 104 tr. z. je dána již tehdy, když úředník ví, že nějaká účastněná strana mu poskytuje neb slibuje výhodu, by svůj úřad správně neb rychleji vykonával, a když výhodu tu neb slib ten přijme. Na tomto stanovisku jest ostatně i zmateční stížnost, uvádějíc, že v subjektivním ohledu se dle § 104 tr. zák. předpokládá, by dar byl přijat k tomu cíli, by úřad byl vykonán správně. S tímto stanoviskem kryje se však i náhled soudu nalézacího, jenž vyslovil své přesvědčení v ten rozum, že obžalovaný přijal úplatky jediné k tomu cíli, by plnil to, co bylo jeho povinností. Tímto výrokem je zjištěn současně také zlý úmysl obžalovaného, v § 104 tr. zák. vyžadovaný, a ježto soud přesvědčení své v tomto ohledu též formelně odůvodnil (§ 270 č. 5 tr. ř.), nelze výroku jeho v řízení zrušovacím dovoláváním se hmotně právního důvodu zmatečnosti čís. 9 a) § 281 tr. ř. již odporovati (§§ 258, 288, čís. 3 tr. ř.).